

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
26.6.2013
Taltionumero
2204
Diaarinumero
1780/3/12

1 (7)

Asia Kehitysvammaisten erityishuoltoa koskeva valitus

Valittaja Perusturvalautakunta

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeus 4.5.2012 nro 12/0236/3

Asian aikaisempi käsittely

Perusturvalautakunnan alainen viranhaltija on 2.6.2010 hylännyt B:n hakemuksen saada A:lle päivähoitoa osana kehitysvammaisten maksutonta erityishuoltoa 1.8.2006 lukien.

Perusturvalautakunnan yksilöhuoltojaosto on 27.10.2010 (§ 298) hylännyt B:n oikaisuvaatimuksen. B on valittanut jaoston päätöksestä aluehallintovirastoon ja vaatinut, että A:lle myönnetään kuntoutuksellista päivähoitoa kehitysvammalain mukaisena maksuttomana erityishuoltona takautuvasti 1.8.2006 alkaen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 13.6.2011 tekemällään päätöksellä LSSAVI-2010-03446/So-14 hyväksynyt B:n valituksen ja palauttanut asian perusturvalautakunnalle käsiteltäväksi A:n oikeutena kuntoutukselliseen päivähoitoon kehitysvammalain mukaisena erityishuoltona.

Aluehallintovirasto on muun muassa todennut, että virastolle toimitetun lääkärintodistuksen mukaan A tarvitsee kuntoutuksellisista syistä päivähoitoa. A:n puheterapia sekä fysioterapia järjestetään päivähoitossa aluehallintoviraston käsityksen mukaan ulkopuolisten terapeuttien toimesta. A:n ikä huomioiden hänen päivähoitossa

saamansa ikäistensä lasten malli ja ryhmässä toimiminen toimii myös kuntouttavana elementtinä. Selvitysten mukaan A on päivähoidossa kahden lapsen paikalla. A:n ryhmässä on erityisavustaja ja kommunikatiivisissa ovat käytössä apuviittomat ja kuvakommunikaatio päivittäisiin toimiin liittyen. Nämä edellä mainitut päivähoidossa toteutettavat kuntouttavat toimet johtuvat saatujen selvitysten mukaan A:n kehitysvammaisuudesta.

Koska A:n päivähoidon toteutus pitää sisällään useita kuntouttavia elementtejä ja erikoislääkärin lausunnossa todetaan A:n olevan kuntouttavan päivähoidon tarpeessa, A saa sellaista kuntouttavaa päivähoitoa, joka kuuluu sisällyttää hänen erityishuolto-ohjelmaansa osana hänen saamaansa kehitysvammaisten erityishuoltoa.

Aluehallintovirasto on todennut, että on kohtuullista, että A:n oikeus päivähoitoon erityishuoltona käsitellään uudestaan siitä alkaen kun sitä on 2.6.2010 haettu kirjallisesti. Saatujen selvitysten mukaan A on saanut tarvitsemansa päivähoidon palvelut eikä valituksessa ole esitetty sellaisia erityisiä perusteluja, miksi kuntouttava päivähoito tulisi myöntää takautuvasti 1.8.2006 alkaen.

Perusturvalautakunta on valituksessaan Vaasan hallinto-oikeudelle vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja vahvistetaan, että A:n päivähoito on järjestettävä päivähoitolain mukaisena palveluna niin, ettei sitä kirjata hänen erityishuolto-ohjelmaansa.

B on antamassaan selityksessä vaatinut, että valitus hylätään.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Vaasan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kysymys, hylännyt perusturvalautakunnan valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään mainituilta osin seuraavasti:

Oikeusohjeet

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan mainitussa laissa säädetään erityishuollon antamisesta henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluksia. Pykälän 2 momentin mukaan erityishuollon tarkoituksena on edistää 1 momentissa tarkoitettun henkilön suoriutumista päivittäisistä toiminnoista, hänen omintakeista toimeentuloaan ja sopeutumistaan yhteiskuntaan sekä turvata hänen tarvitsemansa hoito ja muu huolenpito. Lain 2 §:n 3 kohdan mukaan erityishuoltoon kuuluvia palveluksia ovat, sen mukaan kuin asetuksella tai mainitun lain nojalla muutoin säädetään tai määrätään, muun ohella tarpeellinen ohjaus, kuntoutus sekä toiminnallinen valmennus.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun asetuksen 4 §:n mukaan kehitysvammalain 34 §:ssä tarkoitettun erityishuolto-ohjelman tulee sisältää suunnitelma annettavasta erityishuollosta, sen toteuttamistavasta sekä siitä, milloin erityishuolto-ohjelma viimeistään on otettava tarkistettavaksi.

Lain 43 §:n mukaan erityishuollosta voidaan periä maksuja siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa säädetään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Lain 4 §:n 2 kohdan mukaan sosiaalipalveluista ovat maksuttomia muun ohella kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettu erityishuolto.

(---)

Asiassa saatu selvitys

A on syntynyt 25.3.2005. Hänellä on todettu Downin oireyhtymä ja tähän liittyen muun muassa synnynnäinen sydänvika. Korjaava leikkaus on tehty 5.9.2005 ja tulosta on pidetty hyvänä. A on oppinut itsenäisen kävelyn vasta 3 vuoden 6 kuukauden ikäisenä.

A on ollut perhepäivähoidossa elokuusta 2006 lukien ja hän on siirtynyt päiväkotiin elokuussa 2007. Hänen ryhmässään on ollut erityisavustaja. A:lla on ollut yksittäisiä sanoja käytössä ja hän ymmärtää enemmän puhetta kuin mitä itse käyttää. Hän on ollut kahden lapsen paikalla ja kommunikaation osalta apuviittomat ja kuvakommunikaatio ovat olleet käytössä päivittäisiin toimiin liittyen. Hänellä on esiintynyt liikunnallisia haittoja (polven pettäminen). Kansaneläkelaitoksen järjestämänä kuntoutuksena on ollut puhe- ja fysioterapiaa, mitkä on sovittu päiväkodilla toteutettaviksi.

A:lle on laadittu kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukainen erityishuolto-ohjelma. Erikoislääkärin 16.12.2009 päivätyn lääkärinlausunnon mukaan A on ollut päiväkodissa sekä kuntoutuksellisista että päivähoidollisista syistä. Kuntoutussuunnitelmaan 11.1.2010 tehdyn lisäyksen mukaan päivähoidon osalta lääkäri on täsmennyksenä todennut, että A tarvitsee kuntoutuksellisista syistä päivähoitoa.

A on aloittanut koulun syksyllä 2011, mutta tarvitsee koulun jälkeen päivähoidollisia palveluita.

Arviointi ja johtopäätös

A tarvitsee kehitysvammansa vuoksi suuren yksilöllisen avun. Vaikka hän on ollut normaalissa lapsiryhmässä, hänen tukenaan on ollut erityisavustaja sekä erilaisia apuvälineitä. Päivähoidon yhteydessä on järjestetty myös puhe- ja fysioterapiaa. Päivähoito on osa A:n kuntoutusta, jonka tarve johtuu kehitysvammasta. Päivähoidon tarve on selvityksen mukaan sekä määrällisesti että laadullisesti hoidon ja tuen tarpeen puolesta erilainen kuin ei-vammaisilla lapsilla, joille normaalipalvelut on suunnattu. Lääkärinlausunto ja muut selvitykset huomioon ottaen A:n päivähoidon palvelun tarpeen on katsottava johtuvan ensisijaisesti hänen kehitysvammaisuudestaan. Näin ollen päivähoito on järjestettävä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuna erityishuoltona. Näillä perusteilla perusturvalautakunnan valitus on hylättävä.

(---)

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 1 §, 2 §, 34 § ja 43 §

Asetus kehitysvammaisten erityishuollosta 4 §

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 4 § 2 kohta

(---)

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Perusturvalautakunta on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan.

A:n ei voida katsoa tarvitsevan päivähoitoa kehitysvammaisuutensa vuoksi. A tarvitsee päivähoitoa vanhempien työssäkäynnin vuoksi. Se seikka, että hän hyötyy ikäistensä lasten seurasta ja yksilöllisesti suunnitellusta varhaiskasvatuksesta kehitysvammansa vuoksi ei vielä tarkoita sitä, että päivähoiton myöntäminen osana kehitysvammaisten erityishuollon maksuttomia palveluja olisi perusteltua. Päivähoidossa toteutetaan yksilöllistä varhaiskasvatusta, joka koostuu hoidon, hoivan ja opetuksen elementeistä. Päivähoitoa ei järjestetä kuntoutuksellisista syistä. Se, että A:n kohdalla Kansaneläkelaitoksen myöntämänä lääkinnällisenä kuntoutuksena toteutuvat fysioterapia ja puheterapia toteutetaan päiväkodissa, ei tee varsinaisesta päivähoidosta kuntoutuksellista, vaan kysymyksessä on enemmänkin perheen arjen järjestämistä helpottava järjestely.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on antanut lausunnon, jonka mukaan A:n hoito päiväkodissa on aiheuttanut monia erityisjärjestelyjä. A on päivähoidossa kahden lapsen paikalla, A:n ryhmässä on hänen kehitysvammaisuutensa vuoksi erityisavustaja ja kommunikaatiossa ovat käytössä apuviittomat ja kuvakommunikaatio. Päivähoidon yhteydessä toteutetaan myös puhe- ja fysioterapiaa A:n kuntouttavina toimina. Terapiat on järjestetty päivähoiton yhteyteen yhteisten kuntouttavien tavoitteiden toteuttamiseksi päivähoiton henkilökunnan kanssa. Näiden perusteella A:n päivähoitoa voidaan pitää kehitysvammaisten erityishuoltona toteutettavana, kuntouttavana päivähoitona.

B on antanut selityksen. A tarvitsee ikäiseensä vammattomaan lapseen verrattuna olennaisesti enemmän apua ja hoivaa. Hänen palvelutarpeensa ovat myös laadultaan erilaisia, mikä asettaa hänelle annettaville palveluille erityisiä vaatimuksia. Hänen hoito- ja palvelutarpeensa aiheutuvat nimenomaan kehitysvammaisuudesta. Kysymyksessä on erityishuoltona toteutettava päivähoito.

Kuntoutussuunnitelmaan on tehty 11.1.2010 erillinen lisäys, jonka mukaan A tarvitsee kuntoutuksellisista syistä päivähoitoa. A tarvitsee myös puheterapiaa ja fysioterapiaa tullakseen toimeen edes jollakin tavoin ikäistensä kanssa. Erittäin tärkeä osa A:n kuntoutusta on

hänen päivähoidossa saamansa ikäistensä malli ja ryhmässä toimiminen. Tämän tasoisen kuntoutuksen toteuttaminen kotihoidossa ei olisi mahdollista. A:n erityistarpeita korostaa myös se, että hänelle on määrätty pitkä oppivelvollisuus. Päivähoidon tarve jatkuu myös koulupäivän jälkeen. Vanhempien työssäkäynti ei vaikuta A:n tarvitsemaan kehitysvammasta johtuvaan normaalia merkittävästi suurempaan huolenpidon tarpeeseen.

Perusturvalautakunta on antanut vastaselityksen.

Perusturvalautakunta on korkeimman hallinto-oikeuden pyynnöstä antanut lisäselityksen A:n iltapäivähoitoa koskevista muista päätöksistä. A:n aloitettua peruskoulun elokuussa 2011 hänelle myönnettiin iltapäivätoiminta perusopetuslain mukaisena palveluna. Kolmannesta kouluvuodesta eli syksystä 2013 alkaen A:lla on oikeus koululaisten iltapäivätoimintaan osana kehitysvammaisten erityishuollon palveluja.

Saatu lisäselvitys on lähetetty tiedoksi *Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle* ja *B:lle*.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Anne E. Niemi

Eija Siitari-Vanne

Alice Guimaraes- Purokoski

Tuomas Lehtonen

Outi Suviranta (t)

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Camilla Sandström

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Perusturvalautakunta, maksutta
Vaasan hallinto-oikeus
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
B